

MAGAZINE | 01 december 2011

Licht het anker!

 Leestijd van ongeveer 5 minuten

Bij het testen van beweringen is het verstandig om naar ontkrachtend bewijs te zoeken in plaats van naar bevestigend bewijs. Dat was de kernboodschap van het artikel 'Licht in de tunnel' (Accountant, september 2011). Maar zoeken naar ontkrachtend bewijs wordt moeilijker door de zogenaamde anchoring bias of verankeringsfout.

Dit artikel is verschenen in Accountant nr. 12, 2011

Bekijk alle artikelen uit dit nummer

» [Download dit artikel in pdf](#)

Verankeringsfouten worden vaak genoemd als fouten waarmee accountants rekening moeten houden. Maar wat is een verankeringsfout precies en wat kunnen we eraan doen? Neem de laatste drie cijfers van uw bankrekeningnummer en zet daar het cijfer 1 voor. U krijgt dan vier cijfers. Interpreteer die cijfers als een jaartal en schat vervolgens het jaartal in dat het Paleis op de Dam is gebouwd. Ligt dat jaartal volgens u onder of boven het getal dat is gebaseerd op uw rekeningnummer? En wat is uw beste schatting van het bouwjaar? Velen zullen beweren dat het aangepaste rekeningnummer totaal onbelangrijk is voor het schatten van het jaartal. Niets is echter minder waar. Als uw aangepaste rekeningnummer hoger uitvalt, zult u gemiddeld genomen een hoger bouwjaar noemen dan wanneer het anker lager ligt. Dat verschijnsel wordt aangeduid als een verankeringsfout. Als het beschikbare anker van gelijke soort is als de inschatting die vervolgens moet worden gemaakt, bijvoorbeeld het noemen van huizenprijzen bij onderhandelingen met een makelaar, dan zijn de ankereffecten nog sterker. Het bouwjaar van het Paleis op de Dam is overigens 1648.

LAATSTE ARTIKELEN

STATISTICAL AUDITING (78)
| 22 augustus 2019

Data-analyse - een poging om de bomen in het bos te zien

FORUM | 19 augustus 2019

Rel FvD: accountant komt als winnaar uit de bus

DATA SCIENCE | 14 augustus 2019

'Dit gaat ons vak veranderen'

LEIDERSCHAP | 09 augustus 2019

Gespreid leiderschap versus positioneel leiderschap binnen accountantskantoren

COLUMN ARBEIDSRECHT
| 06 augustus 2019

Wel of niet 'all-in'?

MEER ARTIKELEN

Vacatures

Zoek vacatures

Powered by

Finance.nl
De vacaturesite voor financiers

Controleprogramma

De accountant krijgt per definitie te maken met ankers. Denk maar aan de cijfers die de cliënt aanreikt ter verificatie.

Maar ook als de accountant vorig jaar een goed opgezet controleprogramma heeft gehanteerd, dan kan dat als uitgangspunt dienen voor de controle van dit jaar. De accountant zal echter wel de nodige aanpassingen moeten doen op basis van de wijzigingen die tijdens het jaar hebben plaatsgevonden.

Drie groepen

In een studie uit 1988 van Arnold Wright, getiteld 'The impact of prior working papers on auditor evidential planning judgments', werd onderzocht hoe de effectiviteit en efficiëntie van de accountantscontrole kan worden geoptimaliseerd door gebruik te maken van de positieve effecten van verankering en door het vermijden van de negatieve effecten. In het experiment moest een specifieke planning voor een werkprogramma worden gemaakt. De eerste groep deelnemers kreeg daarvoor alle dossiers van de vorige controle en de informatie van het te controleren jaar ter inzage. De tweede groep ontving alleen informatie over het lopende jaar. De derde groep kreeg een samenvatting van de dossiers van het voorgaande jaar en de gegevens van het te controleren jaar. De casus was zo opgezet dat de wijzigingen bij de cliënt in het te controleren jaar het nodig maakte dat extra werkzaamheden moesten worden verricht ten opzichte van de voorafgaande controle.

De uitkomsten van het experiment lieten zien dat de groep die de volledige informatie uit het voorgaande jaar beschikbaar had minder efficiënt te werk ging (men verankerde te veel). De groep met de samenvatting van de dossiers uit het voorgaande jaar was het meest effectief en efficiënt. En de groep met alleen de informatie van het lopende jaar presteerde het slechtst. Kortom, volledig opnieuw beginnen met de accountantscontrole leidt niet tot de beste controle. En het volledig steunen op de controle van vorig jaar ook niet.

Ervaring

De hamvraag is natuurlijk: hoe kunnen we verankeringsfouten verminderen? Helaas is de verankeringsfout een moeilijk weg te werken beslisfout. Het is interessant om te weten dat ankereffecten blijven bestaan als deelnemers aan experimenten worden beloond voor correcte antwoorden en zelfs als expliciet wordt aangegeven dat de verstrekte ankers totaal onbeduidend zijn voor de te nemen beslissing.

Maar gelukkig blijkt ervaring van accountants en bekendheid met de taak een gunstige invloed te hebben en de negatieve ankereffecten te verminderen. Het is dus belangrijk om ervaren auditors te betrekken in beslissingen. En net als bij andere typen beslisfouten is het bewust zijn van het optreden van de fouten essentieel voor het verminderen ervan. Wees u dus bewust van het fenomeen en evalueer hoe hier op kan worden ingespeeld.

Dit is de vierde van een serie bijdragen over professioneel-kritisch gedrag en (psychologische) valkuilen bij de accountantscontrole.

Zie ook Accountant van september 2011, mei 2011 en 'de Accountant' van november 2010.

Noot

Luc Quadackers is eigenaar van Margila en als onderzoeker verbonden aan het Amsterdam Research Center in Accounting (ARCA) van de Vrije Universiteit Amsterdam.

PGGM zoekt een **(junior) Kwantitatief Analist Manager Selectie** in Zeist

European Investment Bank zoekt een **Derivatives Quantitative Analyst** in Luxembourg

De Heus Animal Nutrition BV zoekt een **Global Business Development Analyst** in Ede

Rijksoverheid zoekt een **Senior beleidsmedewerker treasury** in Den Haag

Lidl Nederland zoekt een **Specialist General Ledger** in Huizen

Rad van fortuin

In een beroemd experiment uit 1974 van de psychologen Amos Tversky en Nobelprijswinnaar Daniel Kahneman werd aan deelnemers gevraagd om in te schatten welk percentage van de landen in Afrika lid was van de Verenigde Naties. Als uitgangspunt voor de inschatting kreeg iedere deelnemer een getal dat voortvloeide uit het draaien aan een rad van fortuin met honderd cijfers. De deelnemers zagen hoe dat getal aan het rad werd gedraaid. Vervolgens moesten ze aangeven of het percentage Afrikaanse landen in de Verenigde Naties boven of onder dat getal lag en hoe groot het percentage exact was. De inschattingen werden significant beïnvloed door het cijfer dat door het rad van fortuin werd bepaald, ook al was dat cijfer totaal irrelevant.

Managementfraude

In een studie uit 1981 vroegen de accounting-onderzoekers Edward Joyce en Gary Biddle aan twee groepen accountants om een algemene inschatting te maken van de kans op aanwezigheid van managementfraude. Aan de eerste groep accountants werd gevraagd of die kans groter of kleiner was dan tien op duizend cliënten. Aan de tweede groep accountants werd gevraagd of de kans groter of kleiner was dan tweehonderd op duizend cliënten. Vervolgens werd de accountants gevraagd een precieze schatting te geven van de kans op managementfraude. Ondanks het feit dat de initiële waarde die werd meegegeven niet van belang is voor de schatting werd de uiteindelijke schatting significant beïnvloed door het gegeven anker. Ook in andere situaties blijkt de verankeringsfout bij accountants op te treden.

Luc Quadackers

Luc Quadackers is eigenaar van Margila en als onderzoeker verbonden aan het Lectoraat Financieel-economische Advisering bij Innovatie (FAI) van de Hogeschool Utrecht.

[Lees alles van Luc Quadackers](#)

GERELATEERD

NIEUWS | 01 november 2016

'Herstel vertrouwen door bewustwording van culturele factoren'

Het herstel van vertrouwen in het accountantsberoep moet eerder gezocht worden in de bewustwording van de invloed van cultuur en andere gedragsbepalende factoren, dan in nieuwe regels. →

 x 0

OPINIE | 22 augustus 2016

Kwaliteit en professioneel-kritische instelling in de VGBA

"Kwaliteit en professioneel-kritische instelling dienen prominent opgenomen en duidelijk ingevuld te worden in de VGBA." Aldus luidt maatregel 1.2 in het rapport 'In het publiek belang'. De werkgroep licht de maatregel niet nader toe, maar stelt dat ze dient om "duidelijk te maken waar de sector voor staat". →

OPINIE | 30 april 2015

PKI

De voorgaande jaren lag het accountantsberoep stevig onder vuur, van de politiek, de toezichhouder, de VEB en andere belanghebbenden. →

🗨️ x 5 👍 54 🗨️ 27

Marcel Pheijffer

OPINIE | 25 maart 2014

Pki - aangeboren, aan te leren of situationeel afhankelijk?

Najaar 2010 schreven wij naar aanleiding van de Young Professionals Day 'Back to base', bedoeld om ons professioneel judgment te hervinden, dat een professioneel-kritische houding niet alleen komt van checklisten. →

🗨️ x 2 👍 0 🗨️ 4

Michelle Calkhoven en Sabrina Jupijn

NIEUWS | 28 februari 2014

Eindrapport professional scep sis: 5 aanbevelingen

De Programmacommissie Professional Scep sis van de NBA doet in haar zojuist verschenen eindrapportage vijf aanbevelingen voor concrete acties. →

🗨️ x 1

Aanmelden nieuwsbrief

Ontvang elke werkdag (maandag t/m vrijdag) de laatste nieuwsberichten, opinies en artikelen in uw mailbox.

Bent u NBA-lid? Dan kunt u zich ook aanmelden via uw [ledenprofiel op MijnNBA.nl](#).

Upgrade naar een [ondersteunde browser](#) om een reCAPTCHA-uitdaging te ontvangen.

[Waarom gebeurt dit?](#)

Uw e-mail adres

Aanmelden

Accountant is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

NBA

ACCOUNTANT.NL

Home

Nieuws

Opinie

Carrière

Feiten en cijfers

Artikelen

THEMA'S

Aansprakelijkheid

Arbeidsrecht

Corporate governance

Externe verslaggeving

Fiscaal

Fraude in praktijk

Kantoormanagement

Mkb

Opleiding

Privacy

Samenstellen

Statistical auditing

Accountantsdag

Assurance

Dag van de Financial

Financiële instellingen

Flex-bv

ICT

Kwaliteit en toezicht

Ondernemingsrecht

Overheid

Professioneel-kritische
instelling

SBR

Subsidies

Arbeidsmarkt

Beroep met toekomst

Derivaten

Financiering

Fraude en witwassen

Integrated reporting

Lerend vermogen

Onderzoek en
wetenschap

Pensioen

Publiek belang

Semi-publieke sector

Van de Helpdesk

Accountant maakt gebruik van cookies om de website te analyseren en te verbeteren en om advertenties te tonen. Door op 'akkoord' te klikken geeft u toestemming voor het gebruik van cookies. In de [cookieverklaring](#) vindt u meer informatie over het gebruik van [cookies](#) op deze site. [NBA.nl](#)

Akkoord